

Jakub Zeman: Francisco José Tenreiro a osamostatnění Svatého Tomáše a Princova ostrova

(Posudek vedoucí práce)

Jakub Zeman má za sebou ne zcela běžnou studentskou dráhu: k bakalářské práci se studijními povinnostmi propracoval až na třetí pokus (ve dvou předchozích jednou studoval iberoamerickou kulturu, jednou portugalistiku).

Téma jeho bakalářské práce vyšlo z jeho vlastního zájmu o postavu F. J. Tenreira, osobnosti u nás zcela neznámé. Záslužné je už to, že si Jakub Zeman opatřil potřebnou literaturu a seznámil se s problematikou portugalsky psaných afrických literatur, k čemuž mu dobře posloužil roční pobyt v rámci programu Erasmus. Kromě toho navštívil ostrov Svatého Tomáše a Princův ostrov a pronikl do portugalského Národního archivu.

Z „dřívějšího“ Jakuba Zemana do bakalářské práce vstoupil sklon nechávat věci na poslední chvíli. V tomto konkrétním případě to znamená, že práce vznikla prakticky bez konzultací s vedoucí, díky nimž by bylo možno např. korigovat překlady básní nebo vtisknout některým úvahám trochu jiný směr. Na druhou stranu je třeba ocenit, že i bez této pomoci, na úrovni bakalářské práce jistě žádoucí, má práce celkově dobrou úroveň, je vcelku přehledně strukturovaná a nevybočuje z původního zadání.

Práce je členěna do čtyř kapitol, pojednávajících postupně o literárněhistorickém kontextu, osobním i celoafričtém hledání identity, klíčové masakru v Batepá a Tenreirovu problematickému účinkování v roli poslance salazarovského Nového státu. Kdyby byl diplomant postupoval systematictěji, jednotlivá témata mohla být lépe propojena: Tenreiro si nepochybně uchoval svou míšeneckou identitu i jako poslanec a k pokusu o výklad jeho složité osobnosti by byla přispěla podrobnější analýza některých programových textů, například básně „Canção do mestiço“, jejíž volná forma je do jisté míry výrazem „volného“ postavení míšence v portugalských koloniích.

To ostatně považuji za největší nedostatek práce: básnické texty, které mohly být sondou do Tenreirova myšlení, jsou pouze (mnohdy nepřesně) přeloženy a nejsou předmětem další interpretace.

Vzhledem k tomu, že práce neprošla korekturou, je v ní bohužel značné množství překladových chyb, a to jak v básnických textech (namátkou: s. 17: *ideais maiores* nejsou „hluboké myšlenky“, ale „vysoké/velké ideály“; s. 19: *terrenos de fumo* nejsou „úpatí vulkánů“, ale „tabákové plantáže“; s. 20: *carvão descarregado/ no cais de Liverpool* není „uhelný prach rozvířený/ na liverpoolském molu“, ale „uhlí vykládané/ v liverpoolském přístavu“ atd. atd.), tak jinde (s. 9: „madagarská poezie“ je ve skutečnosti „malgašská“; termín *forros* se obvykle překládá jako „propuštěnci“; s. 35: *cubagem não permite a respiração normal* neznamena, že „čtvercový půdorys neumožňuje dostatečný přísun kyslíku“, ale že kubatura neumožňuje normální dýchání atd. atd.).

Někdy jde o pouhou stylistickou neobratnost (*praia Fernão Dias* by bylo lépe překládat jako „pobřeží Fernãa Diase“ než jako pláž, termín spojený spíše s rekreací), jindy je problematická sama myšlenka (neumím si představit, podvojnou – nikoli dvojakou - „schopnost uvažovat jako černocho i jako bělocho“; je snad uvažování otázkou rasy?).

Vzdor vysloveným výhradám se domnívám, že práce splňuje nároky kladené na bakalářskou práci a navrhuji hodnocení v rozmezí velmi dobře – dobře.

V Praze dne 1. září 2015

Mgr. Šárka Grauová, Ph.D.